

Inleiding

Voor je ligt het financieel jaarverslag van Coöperatief Zuiderlicht U.A. over 2016. Dit jaar gaat de boeken in als het jaar waarin Zuiderlicht mede-eigenaar is geworden van haar eerste windmolen! Samen met 8 collega coöperaties hebben we windmolen de Grutto in Zeewolde gekocht, goed voor ongeveer 1,7 miljoen duurzaam opgewekte kWh per jaar. De molen biedt ons, als collectief van coöperaties, vooral perspectief op mee investeren en mede-eigenaar worden van het grootste windpark op land in Nederland dat nu in ontwikkeling is.

Wat betreft zonprojecten was het een jaar van de lange adem. SDE-subsidie, nodig om de businesscase van de projecten rond te krijgen kon in 2016 in twee rondes worden aangevraagd. In de eerste, voorjaarsronde, is geen enkele aanvraag gehonoreerd. Daarop heeft Zuiderlicht besloten om in samenwerking met Greenchoice ook de bij Zuiderlicht passende mogelijkheden voor een andere regeling verder uit te werken, de zogenaamde postcoderoosregeling.

In de tweede, najaarsronde is een deel van de aanvragen wel gehonoreerd en is SDE-subsidie toegezegd voor in totaal 3 projecten met een totaal van 1.000 zonnepanelen: op het IJburg College 2, VMBOT school De Apollo en de R.K. Begraafplaats Buitenveldert. Met de onze eerste serieuze investering in windenergie en het vooruitzicht op 1.000 extra zonnepanelen is in 2016 de basis gelegd voor een goed vervolg in 2017

Bovendien heeft Zuiderlicht in 2016 goed werk verricht voor ‘de zwerm’: het aantal leden heeft zich meer dan verdubbeld en een groeiend aantal actieve leden is de ambitie van Zuiderlicht blijven steunen en een deel heeft als vrijwilliger onmisbare, waardevolle hand- en spandiensten verricht. Waarvoor dank!

We kijken uit naar de nieuwe ontwikkelingen in de komende jaren blijven ons vol overtuiging en enthousiasme inzetten voor de regio Amsterdam op schone energie in 2028!

Namens,

Pauline Westendorp
Ronald van Oijen
Yolanda Sikking
Willemien van den Hogen
Aukje van Bezeij
Frank Boon

Financieel Jaarverslag 2016

Het financieel jaarverslag bestaat uit de presentatie en toelichting van de “staat van baten en lasten” en de balans. De staat van baten en lasten laat zien welk resultaat Zuiderlicht in 2016 heeft behaald. De balans is een momentopname (op 31-12-2016) waarop de schulden en bezittingen van Zuiderlicht op dat moment zijn opgenomen.

Boekhoudkundig bestaat Zuiderlicht uit twee onderdelen, met enerzijds de projecten en anderzijds de organisatie. Deze tweedeling is aangebracht omdat ervoor gekozen is de leningen die leden aan de coöperatie beschikbaar stellen alleen te gebruiken voor het ontwikkelen en realiseren van projecten. Leningen worden niet ingezet om kosten voor de organisatie te dekken. Omdat voor de organisatie wel degelijk kosten worden gemaakt zijn er andere geldstromen nodig om dit te financieren. In de staat van baten en lasten staat het overzicht van de opbrengsten en uitgaven in 2016 voor zowel de projectenkant als de organisatiekant van Zuiderlicht.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Financieel Jaarverslag 2016	2
<i>Staat van baten en lasten – Projecten</i>	3
<i>Staat van baten en lasten – Organisatie</i>	6
<i>Staat van baten en lasten – Nettoresultaat</i>	9
<i>Balans – Activa</i>	10
<i>Balans – Passiva</i>	12

Staat van baten en lasten – Projecten

PROJECTEN		
Gebruiksvergoedingen	€ 7.673	
Stimulering Duurzame Energie	€ 12.859	
Opbrengst Projectontwikkeling	€ 1.800	
Opbrengst donaties leden	€ 139	
Ontvangen creditrente	€ 98	
Opbrengst vorig boekjaar	€ 87	
Opbrengst uit Projecten		€22.656
Verzekeringen en onderhoud	€ 725-	
Reservering omvormer	€ 1.001-	
Reservering verplaatsing panelen	€ 300-	
Bijdrage projecten aan organisatie	€ 1.703-	
Ontwikkelingskosten projecten	€ 1.800-	
Rente op leningen derden (2016)	€ 3.194-	
Accountantsverklaring	€ 600-	
Lasten Projecten		€ 9.323-
Afschrijving		€ 11.331-
Resultaat projecten voor rente		€ 2.002
Rente op leningen leden (2015)		€ 1.701-
RESULTAAT PROJECTEN		€ 301

Gebruiksvergoeding en Stimulering Duurzame Energie

Baten die voortkomen uit de ontwikkeling en exploitatie van duurzame energieprojecten staan hierboven gepresenteerd. De belangrijkste opbrengsten vormen de inkomsten uit exploitatie van bestaande projecten. Dit zijn “Gebruiksvergoedingen” en “Stimulering Duurzame Energie”. Voor het gebruik van de opgewekte energie van de zonnepanelen ontvangt Zuiderlicht een gebruiksvergoeding van de locaties waar de zonnepanelen op liggen. Voor grote projecten maken we gebruik van de Rijksregeling Stimulering Duurzame Energie (SDE+). Dit is een extra subsidie zonder welke de exploitatie van grootschalige duurzame energieprojecten niet rendabel is.

De twee grote zonnepanelen projecten – Het IJburg College en ASV Arsenal – zijn in de loop van 2015 opgeleverd en hebben in 2016 voor het eerst een volledig jaar gedraaid.

Projectontwikkeling

Daarnaast ontvangt Zuiderlicht inkomsten uit de ontwikkeling van projecten. Deze komen voort uit een bijdrage van de locatie waar een project wordt gerealiseerd of uit een subsidie ter

bevordering van het ontwikkelen van een project. Samen met Greenchoice is Zuiderlicht in 2016 bovendien een onderzoek gestart naar een alternatieve wijze van het toepassen van het zogenaamde “postcoderoos” model. Greenchoice betaalt Zuiderlicht hiervoor een vergoeding. In 2016 is het eerste deel van deze vergoeding gefactureerd.

Donatie

In 2016 is voor de tweede maal rente uitgekeerd aan de leden die vanaf het eerste uur (augustus 2013) tot en met december 2015, een lening aan de coöperatie hebben verstrekt. Een aantal leden heeft ervoor gekozen de rente niet uit te laten keren. Een totaalbedrag van €139 is hiervan als donatie bijgeschreven.

Opbrengst vorig boekjaar

In 2015 heeft Zuiderlicht een eenmalige bijdrage betaald van €500 aan Amsterdam Wind, een collectief van Amsterdamse coöperaties. Deze bijdrage bleek later echter inclusief BTW te zijn, waardoor niet €500 aan kosten opgenomen had moeten worden in 2015 maar €413. Hierdoor wordt er een extra eenmalige opbrengst gerealiseerd van €87 in 2016.

Rente spaartegoeden

Tot slot ontvangt Zuiderlicht gedurende het jaar leningen van haar leden die tijdelijk op de spaarrekening worden opgeslagen tot het moment dat er een investering in een project gedaan moet worden. De rente die we hierover hebben ontvangen bedraagt in 2016 €98.

Omdat de rente op de spaarrekening steeds lager wordt (op dit moment 0,1%) en Zuiderlicht zich tot doel stelt over de ontvangen leningen 2% tot 5% rente aan haar leden uit te keren, neemt Zuiderlicht in het vervolg zoveel leningen aan als nodig zijn voor de realisatie van een eerstvolgend project.

Exploitatiekosten en reserveringen

Een goed werkend project is niet alleen voor een locatie prettig maar ook van groot belang voor Zuiderlicht. Wanneer een project niet naar behoren functioneert heeft dit namelijk direct consequenties voor de inkomsten. Daarom verzekeren we elk project tegen o.a. diefstal en productieverlies en maken we reserveringen voor toekomstige kosten.

Omvormers zijn gevoelige instrumenten die minder lang meegaan dan de zonnepanelen zelf. Op de omvormers van de projecten op het IJburg College 1 en Arsenal zitten garanties van 15 jaar. Omdat de projecten langer doorgaan reserveren we budget voor de mogelijke vervanging van de omvormers. Het gereserveerde bedrag is afhankelijk van de duur van de garanties en de huidige kosten van vervanging. Daarnaast reserveren we budget voor het mogelijk moeten verplaatsen van de zonnepanelen. Dit is vooral van toepassing voor panelen op tijdelijke locaties, zoals het miniRondeel.

Ontwikkelingskosten

Onder ontwikkelingskosten rekenen we bijvoorbeeld ook kosten voor het maken van constructieberekeningen (of een dak sterk genoeg is) en eventueel juridische kosten voor bijvoorbeeld het vestigen van een recht van opstal. Deze kosten mogen worden ‘geactiveerd’, wat betekent dat er over afgeschreven mag worden.

Ontwikkelingskosten die niet mogen worden geactiveerd zijn kosten voor kennis en benodigde expertise. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan een ledenwervingscampagne, het aanvragen van externe financiering zoals leningen of subsidies, het opstellen van business cases, het afstemmen met de locaties, etc. De ontwikkelingskosten die Zuiderlicht in 2016 heeft gemaakt zijn kosten voor de ontwikkeling van het postcoderoos model. Omdat er geen nieuwe projecten zijn gerealiseerd in 2016, zijn er geen extra ontwikkelingskosten voor projecten gemaakt.

Bijdrage aan organisatie

Voor het realiseren van projecten zijn een goede organisatie en bijvoorbeeld een website nodig. In het bedrijfsmodel van Zuiderlicht is een jaarlijkse bijdrage van de projecten aan de organisatie opgenomen. Zonnepanelen dragen voor ieder volledig jaar €2,50 bij aan de organisatie. Zuiderlicht heeft in 2016 in totaal 681 zonnepanelen beheerd waardoor de bijdrage aan de organisatie uitkomt op €1.703.

Afschrijving

Gedurende de economische levensduur van de zonnepanelen wordt er afgeschreven. Zuiderlicht schrijft alle zonnepanelenprojecten af in 15 jaar. Uitzondering hierop zijn de zonnepanelen op het miniRondeel. Omdat het om een tijdelijke locatie gaat en de zonnepanelen die hierop liggen tweedehands zijn wordt dit project in 5 jaar afgeschreven. De totale afschrijvingskosten van de 4 projecten samen over 2016 bedragen €11.331.

Rentekosten

Voor de financiering van de projecten trekt Zuiderlicht leningen van zowel haar leden aan als van het Duurzaamheidsfonds van de gemeente. Over beide leningen is Zuiderlicht een rente verschuldigd. De hoogte van de rente over de leningen stellen de leden tijdens de ALV vast. Het streven is om tussen de 2% en maximaal 5% rente uit te keren. **Deze is voorlopig ingeboekt als 2%.** Bij 2% bedraagt de rentelast over alle door Zuiderlicht ontvangen leningen tot en met 2016 €1.701.

Voor de projecten op het IJburg College en Arsenal heeft Zuiderlicht een lening bij het Duurzaamheidsfonds afgesloten. Voor het IJburg College is een lening ter hoogte van €100.000 afgesloten en voor Arsenal een lening van €35.000. De rente over de leningen bedraagt 1,99%. De gecombineerde rentelast over 2016 bedraagt €3.194.

Accountantsverklaring

Grote zonnepanelen projecten waarvoor subsidie wordt ontvangen zoals de SDE, moeten boven een bepaalde grens middels een accountantsverklaring aantonen dat er geen sprake is van zogenaamde overstimulering. Voor het project op IJburg College 1 moest Zuiderlicht daarom een accountantsverklaring laten opstellen. De kosten hiervoor bedragen €600.

Resultaat projecten

Wanneer alle uitgaven van de opbrengsten worden afgetrokken is het resultaat in 2016 een klein positief resultaat van €301.

Staat van baten en lasten – Organisatie

ORGANISATIE		
Enmalige lidmaatschappen	€ 308	
Samenwerking Greenchoice	€ 3.175	
Opbrengst Sponsoring	€ 7.508	
Opbrengst Subsidie	€ 1.788	
Bijdrage projecten aan organisatie	€ 1.703	
Opbrengst Organisatie		€ 14.482
Ledenwerving	€ 1.921-	
Ledenadministratie	€ 450-	
Website	€ 3.574-	
Vormgeving	€ 45-	
Educatief rendement	€ 413-	
Campagne Amsterdam Wind	€ 900-	
Financiële administratie	€ 2.727-	
Bankkosten	€ 283-	
Verenigingskosten	€ 1.857-	
Bijeenkomsten	€ 323-	
Marktplaats lokale energie	€ 1.625-	
Lasten Organisatie		€ 14.118-
RESULTAAT ORGANISATIE		€ 364

Lidmaatschappen

In 2016 zijn 308 mensen en bedrijven lid geworden van Zuiderlicht. Zij hebben allen het eenmalige lidmaatschap van €1 voldaan.

Samenwerking Greenchoice

Sinds de officiële start in 2013 heeft Zuiderlicht een samenwerking met Greenchoice. Deze samenwerking houdt in dat Greenchoice, voor iedere klant (al of niet lid van Zuiderlicht) die aangeeft de activiteiten van Zuiderlicht te willen steunen een jaarlijkse financiële vergoeding beschikbaar stelt aan Zuiderlicht. Dit geldt voor zowel bedrijven als individuele huishoudens. Voor een huishouden dat gas en elektra afneemt bij Greenchoice krijgt Zuiderlicht jaarlijks €50.

Eind 2016 zijn 171 mensen en bedrijven klant (geworden) bij Greenchoice. De inkomsten uit de samenwerking met Greenchoice bedragen €3.175 in 2016.

Bijdrage projecten aan organisatie

De jaarlijkse bijdrage van €2,50 per zonnepaneel staat te boek als een kostenpost voor projecten maar als inkomsten voor de organisatie. Op termijn vormt de bijdrage uit projecten een van de

belangrijkste inkomsten om de organisatie van Zuiderlicht te kunnen draaien. De inkomsten uit lopende projecten voor 2016 bedraagt €1.703.

Sponsoring en subsidie

Zuiderlicht is nog grotendeels afhankelijk van sponsoring en subsidie voor het bekostigen van de activiteiten die gerelateerd zijn aan de organisatie. Op termijn nemen zekere inkomsten zoals de bijdrage projecten en de samenwerking met Greenchoice het over van incidentele inkomsten uit sponsoring en subsidie.

De sponsorbijdrage die Zuiderlicht in 2016 heeft ontvangen heeft twee bronnen. Enerzijds is dit een sponsorbijdrage van Alliander. Zuiderlicht en Alliander hebben in 2015 onderzocht of het (deels) betalen van de voorheen vrijwillige inzet, substantieel bijdraagt aan de professionalisering van een energiecoöperatie. Dit heeft Zuiderlicht niet alleen volwassener gemaakt maar heeft er ook voor gezorgd dat het bedrijfsmodel is uitontwikkeld met een duidelijk perspectief op een (economisch) zelfstandig bestaan. (een toelichting hierop is te vinden in het plan *20 in 2020*). Alliander heeft budget beschikbaar gesteld om mensen en/of organisaties in te huren voor een gedeelte van het benodigde werk. Het totale budget bedroeg €23.400 voor een jaar. Hiervan is 75% ontvangen in 2015 en 25% is ontvangen in 2016.

Voor de ontwikkeling van projecten op IJburg en Zeeburgereiland werkt Zuiderlicht samen met ‘Oosterlicht’, onderdeel van stichting Natuurlijk IJburg. Een project dat uit deze samenwerking is voortgekomen is het zonnedak op het IJburg College 1. Stadsdeel Amsterdam Oost heeft deze samenwerking met €10.000, met als doel om ook op andere scholen op IJburg en Zeeburgereiland zonnepanelen te plaatsen. Deze inkomsten zijn eerlijk verdeeld tussen Natuurlijk IJburg en Zuiderlicht. Omdat deze bijdrage tot doel heeft om nieuwe projecten te realiseren is een deel van deze inkomsten gebruikt voor de realisatie van de zonnepanelen projecten op deze scholen en is een deel gebruikt voor de organisatie.

Net als in voorgaande jaren heeft Zuiderlicht een bijdrage ontvangen uit het Coöperatiefonds van de Rabobank. Het betreft een eenmalige sponsoring van 2 keer €500.

€500 is geïnvesteerd in het stimuleren en opwekken van “educatief rendement” en het ophalen van de verhalen van leerlingen en leerkrachten. Ons subtiele uithangbord, Paultje, speelt hierin een belangrijke rol. Hij is op het IJburgcollege 1&2 ingezet als wisseltrofee. Leerlingen geven aan welke leerkracht het belang van schone energie en/of duurzaamheid op de meest overtuigende manier de opbrengst van de panelen heeft terug laten komen in de lesstof. Die leerkracht krijgt een jaar lang Paultje. Zuiderlicht heeft de verhalen opgehaald en gedeeld. De andere €500 is ingezet voor de inzet van de koffiekar: de aanschaf van koffie en melk en de inhuur van barrista’s. Met de koffiekar maken we nieuwe vrienden en vergroten we onze zwerm. We hebben koffie geschonken op het 25-jarig huwelijksfeest van Willemien, Festival de Rode Loper, de geveltuinendag / NMT-markt, de Lentemarkt, de Slimme Markt en op de open dagen van Amstelglorie en het Marineterrein.

Tot slot is Zuiderlicht benaderd door Greenchoice en een dochterbedrijf van Alliander (Energy Exchange Enabler – EXE) om deel te nemen aan pilot genaamd Marktplaats Lokale Energie. Via deze marktplaats is het mogelijk om de stroom af te nemen die door de zonnepanelen van Zuiderlicht worden opgewekt. Dit gaat alleen over een deel van de stroom die het IJburg

College 1 en Arsenal opwekken, maar niet zelf gebruiken en dus terug leveren aan het net. In totaal hebben ruim 10 leden zich via de Marktplaats aangemeld voor deze pilot en nemen zij via Greenchoice de stroom af van beide locaties. Voor het opzetten en uitvoeren van de pilot heeft Zuiderlicht een subsidie ontvangen.

Kosten voor de organisatie

De activiteiten van de organisatie zijn grofweg in drie onderdelen te verdelen. Ten eerste communicatieve activiteiten zoals het werven van nieuwe leden, op de hoogte houden van bestaande leden en bekendheid genereren. Ten tweede, administratieve activiteiten waaronder de ledenadministratie en de financiële administratie. Tot slot zijn er de verenigingsactiviteiten waaronder bijvoorbeeld het organiseren van bijeenkomsten zoals de algemene ledenvergadering en contributie voor het lidmaatschap van de branchevereniging.

De werkzaamheden waar budget voor was en die gedurende het jaar zijn uitgevoerd (zie de activiteiten benoemd onder inkomsten organisatie) zijn over verschillende activiteiten verdeeld. De activiteiten waarvoor Tweede Stem is ingehuurd zijn hoofdzakelijk gericht op de communicatieve activiteiten. Green Bean Solutions heeft zich gericht op de (financiële) administratie. Daarnaast hebben beide partijen zich in het kader van de opdracht van Alliander ingespannen om het bedrijfsmodel verder uit te werken, wat is opgenomen onder verenigingskosten.

Belangrijke kosten met betrekking tot de communicatie zijn ledenwerving en het aanpassen, onderhouden en van actuele content voorzien van de website. De kosten voor ledenwerving in 2016 bestaan o.a. uit het inhuren van de koffiekar van Wij krijgen Kippen om leden te werven tijdens uiteenlopende gelegenheden. Mede hierdoor is de toename van het aantal nieuwe leden bijna verdrievoudigd van 174 in 2015 naar 480 in 2016. Kosten voor de website bestaan voor het grootste deel uit het inhuren van Tweede Stem en voor een deel aan webhosting of het inhuren van diensten om de website online te houden.

Amsterdam Wind is het initiatief en collectief van 4 Amsterdamse energiecoöperaties waaronder Zuiderlicht, die hun krachten hebben gebundeld om in en rond Amsterdam een positie te bemachtigen om coöperatieve windmolens te realiseren. Windmolens voor en door Amsterdammers. Dat wil zeggen, dat Amsterdammers er medezeggenschap over krijgen, mee investeren en mee profiteren. Vanuit de sponsoring van Alliander was het mogelijk om in het eerste kwartaal van 2016 tijd te investeren in het opzetten en uitvoeren van een campagne. Helaas heeft de Provincie Noord-Holland, ondanks de vele positieve reacties van Amsterdammers, geen vergunning afgegeven voor realisatie van de geplande coöperatieve molens. Mede als reactie hierop is Zuiderlicht over de Provinciegrenzen gaan kijken, met als resultaat de kans om mede-eigenaar te worden van de Windmolen in Zeewolde.

De kosten voor de financiële administratie beslaan o.a. kosten voor de boekhouding en het boekhoudprogramma. In totaal heeft de boekhouding Zuiderlicht ongeveer €1.250 gekost. Het restant van de kosten bestaat uit de tijd die is geïnvesteerd om het bedrijfsmodel in de financiële administratie te implementeren en hiervoor een werkbare procedure op te zetten.

Kosten voor ledenadministratie bestaat volledig uit de tijd die nodig is om de persoonlijke (ontvangst)berichten naar nieuwe leden en antwoorden op vragen van bestaande leden te formuleren. Met het snel toenemende aantal leden is het niet houdbaar om dit op de huidige manier voort te zetten. Met het oog op de aanstaande nieuwe projecten is het streven om de ledenadministratie (gedeeltelijk) te automatiseren.

Zuiderlicht organiseert twee keer per jaar een algemene ledenvergadering. Waarvan de laatste in huizen Lydia met Marjan Minnesma en Bouwe de Boer als bijzondere gastsprekers.

Tot slot vallen onder verenigingskosten een aantal uitgaven. Het gros van de uitgaven komt voort uit het opzetten van de organisatiestructuur in het kader van de opdracht van Alliander. Het restant van deze uitgaven bestaat uit structurele kosten. Hieronder valt het lidmaatschap van branchevereniging voor energievoorziening REScoop NL. Via de branchevereniging is Zuiderlicht bijvoorbeeld in de gelegenheid gesteld om de windmolen de Grutto te kopen. De contributie voor 2016 bedroeg €125 voor een half jaar en is afhankelijk van het aantal leden. Met de toename van het aantal leden in de tweede helft van 2016 stijgen ook de kosten van het lidmaatschap. Daarnaast heeft Zuiderlicht in oktober 2016 een bestuurs- en aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. De premie voor beide verzekering bedraagt circa €400 per jaar waardoor een kwart (€97) kan worden toegerekend aan 2016.

Resultaat Organisatie

De gemaakte kosten voor de organisatie zijn gedekt met inkomsten uit sponsoring van Alliander, Natuurlijk IJburg, Rabobank en inkomsten uit de bedrijfsvoering. Het resultaat in de organisatie bedraagt €364.

Staat van baten en lasten – Nettoresultaat

NETTORESULTAAT ZUIDERLICHT		
RESULTAAT PROJECTEN		€ 301
RESULTAAT ORGANISATIE		€ 364
BETALINGSVERSCHILLEN		€ 8
BELASTING		€ 134-
NETTORESULTAAT ZUIDERLICHT		€ 539

Balans – Activa

Activa (per 31-12-2015)	Debet	Credit	Saldo
Zonnepanelen	€ 165.966		€ 165.966
Afschrijving zonnepanelen		€ 17.176-	€ 17.176-
Windmolen	€ 16.154		€ 16.154
Deel leden-leningen af te lossen	€ 16.740		€ 16.740
VASTE ACTIVA			€ 181.684
Vooruitbetaalde kosten	€ 896		€ 896
Debiteuren	€ 19.579		€ 19.579
Kortlopende leningen (windmolen)	€ 1.607		€ 1.607
Projecten in ontwikkeling	€ 5.276		€ 5.276
Nog te ontvangen project/bedrijfsvoering	€ 98		€ 98
Kruisposten		€ 11-	€ 11-
VOORDERINGEN EN DEBITEUREN			€27.445
Rekening courant	€ 13.254		€ 13.254
Spaarrekening	€ 47.884		€ 47.884
VLOTTENDE ACTIVA			€ 61.138
TOTAAL ACTIVA			€ 270.267

In 2016 zijn geen nieuwe zonnepanelen projecten in gebruik genomen. De totale investering in de 4 reeds gerealiseerde projecten is €165.966. In de voorgaande boekjaren was over de eerste 4 projecten reeds €5.845 afgeschreven. In 2016 is in totaal €11.331 afgeschreven over deze projecten waardoor het totaal aan afschrijvingen uitkomt op €17.176. De afschrijving in 2016 is hoger omdat de twee grootste projecten (IJburg College 1 en Arsenal) in de loop van 2015 in gebruik zijn genomen en 2016 het eerste volledige jaar was waarin beide projecten operationeel waren.

Waar het niet is gelukt nieuwe zonnepanelen projecten te realiseren, is Zuiderlicht wel mede-eigenaar geworden van een windmolen. Er is €16.154 geïnvesteerd door Zuiderlicht in deze molen.

Omdat bij de aanschaf van de molen de lopende (onderhouds-)contracten zijn overgenomen, is naast de investering voor de aanschaf een kortlopende lening verstrekt door Zuiderlicht en de 8 andere coöperaties. Deze zorgt ervoor dat de kaspositie van de rechtspersoon waar de molen is ondergebracht aan haar verplichtingen kan voldoen. De hoogte van deze lening bedraagt €1.607 en heeft een rente van 0%.

Samen met de 8 andere coöperaties die eigenaar zijn van deze windmolen mag Zuiderlicht investeren in de ontwikkeling van het grootste windpark op land in Zeewolde. Dit gebeurt in verschillende fases. In de eerste fase is door Zuiderlicht €1.731 geïnvesteerd in de ontwikkeling van dit park. Dit bedrag is opgenomen onder projecten in ontwikkeling.

Naast de ontwikkeling van het windpark, heeft Zuiderlicht geïnvesteerd in de ontwikkeling van zonnepanelen projecten. Voor de ontwikkeling van deze projecten is een vergoeding ontvangen door Zuiderlicht (waaronder de samenwerking met Natuurlijk IJburg voor zonnepanelen op scholen, zie pagina 7).

Leningen die leden aan de coöperatie verstrekken hebben een looptijd van 10 jaar. Ieder lid kan na deze looptijd jaarlijks besluiten zijn of haar lening op te nemen. Om ervoor te zorgen dat leden na 10 jaar hun lening ook daadwerkelijk kunnen opnemen wordt er jaarlijks een reservering gemaakt die op de balans is terug te vinden onder “deel leden leningen af te lossen”.

Onder activa verstaan we ook de rekeningen die reeds betaald zijn maar betrekking hebben op een of meerdere volgende boekjaren. Hieronder zijn onder andere vooruitbetaalde premies voor het verzekeren van de projecten en de organisatie opgenomen alsook het vooruitbetalen van de domeinkosten voor de website.

Naast bezittingen in de vorm van projecten heeft Zuiderlicht ook financiële (of liquide) middelen. Dit zijn hoofdzakelijk leningen van leden die op de spaarrekening staan tot Zuiderlicht in een nieuw project investeert. Verder stuurt Zuiderlicht elk kwartaal facturen. De facturen over het laatste kwartaal van 2016 zijn nog niet ontvangen op 1 januari 2017 waardoor Zuiderlicht nog €19.579 aan vorderingen van debiteuren tegoed heeft.

Balans – Passiva

Passiva	Debet	Credit	Saldo
Kapitaal / eigen vermogen		€ 969	€ 969
Winst lopend boekjaar		€ 673	€ 673
Winstreserve		€ 940-	€ 940-
Reservering omvormers		€ 1.455	€ 1.455
Reservering verplaatsing installatie		€ 567	€ 567
Reservering aflossing leningen leden		€ 16.740	€ 16.740
Reservering aflossing lening IJburg		€ 4.426	€ 4.426
Reservering aflossing lening Arsenal		€ 1.033	€ 1.033
Reservering te betalen rente aan derden		€ 1.734	€ 1.734
EIGEN VERMOGEN			€ 26.657
Leningen leden		€ 91.500	€ 91.500
Leningen Duurzaamheidsfonds		€ 121.729	€ 121.729
LANGLOPENDE SCHULDEN			€ 213.229
Crediteuren		€ 2.223	€ 2.223
Sponsoringschuld		€ 18.880	€ 18.880
Subsidieschuld		€ 4.750	€ 4.750
Nog te betalen rekeningen		€ 23	€ 23
Vennootschapsbelasting		€ 241	€ 241
BTW afdracht		€ 2.563	€ 2.563
Nog te betalen rente aan leden		€ 1.701	€ 1.701
KORTLOPENDE SCHULDEN			€ 30.381
TOTAAL PASSIVA			€ 270.267

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Zuiderlicht bestaat uit het reeds opgebouwde vermogen in de afgelopen jaren. Hieronder valt ook het verlies uit 2015 (€940-) en het positieve resultaat van 2016 (€673).

Reserveringen

Eerder in het verslag is uitgebreid stilgestaan bij de verschillende reserveringen die Zuiderlicht maakt. Deze zijn opgenomen op de balans en kunnen worden aangesproken op het moment dat er aanspraak op wordt gedaan. Een van de reserveringen is de te betalen rente over de leningen

van het Duurzaamheidsfonds van de gemeente. In de loop van 2017 moet de rente (en aflossing) over het tweede jaar worden betaald. Daarvoor is in 2016 een reservering gemaakt.

De leningen die Zuiderlicht aanvraagt bij derden en ontvangt van haar leden worden in een periode van respectievelijke 15 en 10 jaar afgelost. Over de twee leningen uit het Duurzaamheidsfonds van de gemeente betaalt Zuiderlicht jaarlijks rente plus aflossing. Daarom maken we een reservering voor de aflossing. De leningen van leden hebben een looptijd van 10 jaar en kunnen daarna worden opgenomen indien een lid dat wenst. Om ervoor te zorgen dat Zuiderlicht na 10 jaar de leningen van haar leden kan terugbetalen wordt jaarlijks een reservering gemaakt. Het totaal aan reservering hiervoor bedraagt €16.740.

Langlopende schulden en leningen

De leningen die zijn verstrekt door leden hebben een looptijd van 10 jaar en vallen daarom lopende schulden of leningen. Op 31 december heeft Zuiderlicht in totaal 366 leningen van €250 van haar leden ontvangen. De leden hebben met elkaar dus €91.500 aan de coöperatie geleend.

Voor de twee projecten op het IJburg College en Arsenal heeft Zuiderlicht twee leningen aangevraagd en ontvangen uit het Duurzaamheidsfonds. Voor het IJburg College is dat €100.000 en voor Arsenal €35.000. Onder het kopje reserveringen hierboven is beschreven dat voor de aflossing voor beide leningen over het eerste jaar een reservering is gemaakt. De hoogte van twee leningen samen aan het Duurzaamheidsfonds bedraagt per 31 december 2015 nog €127.188. Dit is €121.729 plus de reservering voor de aflossing van beide projecten.

Kortlopende schulden en leningen

“Sponsoringschuld” en “subsidieschuld” vormen bedragen die door Zuiderlicht zijn ontvangen en waarvoor in ruil werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Voorbeelden zijn een ontvangen subsidie van de gemeente Amsterdam en sponsoring van Greenchoice voor de ontwikkeling van het postcoderoos 2.0. model. Onder sponsoringschuld is ook de sponsorbijdrage opgenomen voor een onderzoeksproject waarin Zuiderlicht samen met Alliander DGO, Waternet en DRIFT onderzoek gaat doen naar manieren om tot een duurzame en coöperatieve energievoorziening te komen in de gebouwde omgeving. Deze sponsorbedragen en subsidies zijn als schuld opgenomen omdat Zuiderlicht elk jaar verantwoordt waar deze inkomsten aan besteed zijn. Het is mogelijk dat partners vinden dat het niet conform de afspraken is uitgegeven en bestaat het risico dat Zuiderlicht de ontvangen bedragen (gedeeltelijk) moet terugbetalen.

Over de ontvangen leningen van haar leden betaalt Zuiderlicht een door de leden op de algemene ledenvergadering vast te stellen rente. Bij 2% bedraagt de rente aan de leden in het boekjaar 2016 €1.701.

Voor de geleverde diensten in het laatste kwartaal van 2016, die Zuiderlicht heeft gefactureerd in december, dient de coöperatie BTW te berekenen en af te dragen. Over de behaalde winst in 2016 wordt door Zuiderlicht vennootschapsbelasting (VpB) betaald.